LONDA

RIPOTI YA HAKI ZA KIDIJITALI NA USHIRIKSHWAJI KATIKA AFRIKA

CÔTE D'IVOIRE

PARADIGM INITIATIVE

2022

LONDA

Ripoti ya Haki za Kidijitali na Ushirikishwaji Barani Afrika 2022

Imechapishwa na Paradigm Initiative
374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria
Email: media@paradigmhq.org
www.paradigmhq.org

Iliyochapishwa Aprili 2023

Ripoti iliyotolewa na Paradigm Initiative
Ubunifu na Muundo na Kenneth Oyeniyi

Chapisho hili linaweza kunaswa tena kwa matumizi yasiyo ya kibiashara kwa namna yoyote ile mradi sifa inayostahili imetolewa kwa wachapishaji, na kazi itawasilishwa bila upotoshaji wowote.

Hakimiliki © 2023 Paradigm Initiative

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)
ISBN: 978-978-797-8980-8

Côte d'Ivoire

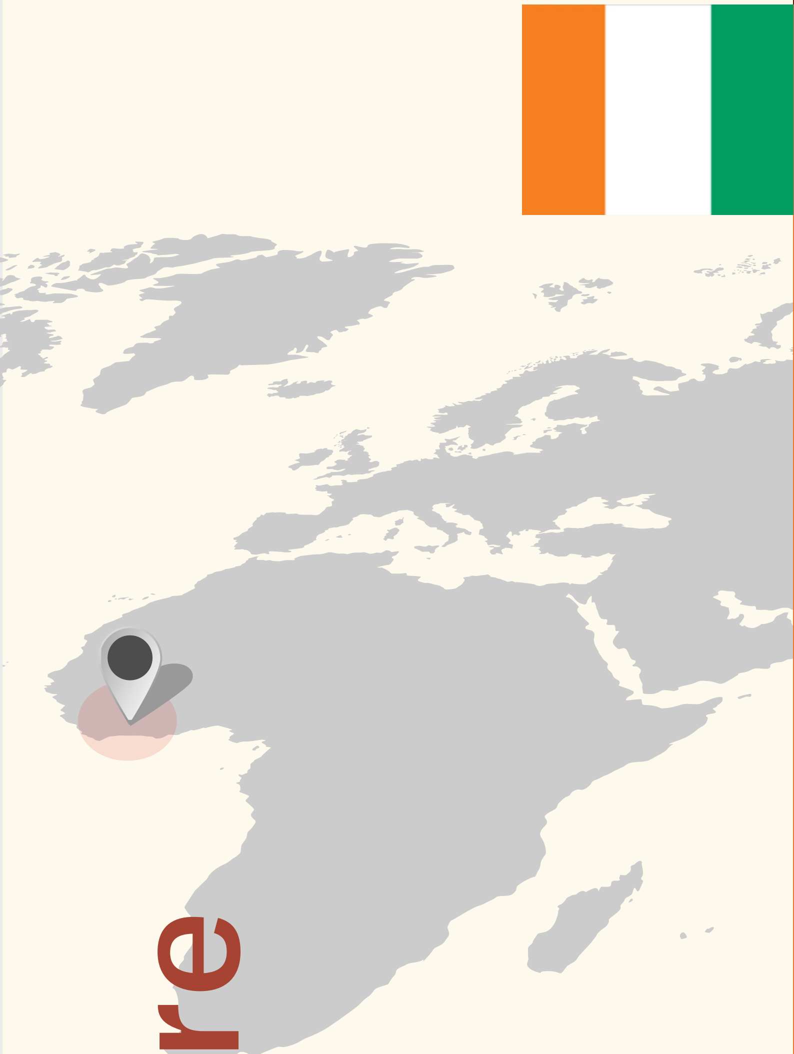

Ufupisho

Hii yote ni ishara tosha ya kupanda kwa huduma za kidijitali nchini Ivory Coast.” [87] TEHAMA imekua kwa kasi kutoka kwa simu za mezani hadi simu za mkononi, mtandao na mifumo ya kompyuta pia imegusa maisha ya kila siku ya sekta ya umma na binafsi, pamoja na idadi ya watu kwa ujumla.

Kupitishwa huku kwa teknolojia ni sababu moja ambayo serikali ya Ivory Coast inajitahidi hatua kwa hatua kuimarisha mfumo wake wa kisheria na kitaasisi katika eneo hili na pia kuendeleza miundombinu ya mawasiliano ya simu kote nchini. Nguvu hii mpya ya kiteknolojia pia inatoa hali mpya ambayo inapaswa kufuatiliwa ili kuzuia usumbufu wa kimtandao au matumizi mabaya ya mtandao. Uhuru wa kujieleza na habari, iwe mtandaoni au nje ya mtandao, unajumuisha haki za binadamu zisizoweza kuondolewa ambazo ni msingi wa jamii yoyote ya kidemokrasia.

Haya ni masharti muhimu kwa ushiriki wa kisiasa na kijamii, ni muhimu kwa vyombo vya habari kutekeleza hadhi yao kama nguzo ya umma ya ukosoaji na nguvu dhidi ya mamlaka zilizopo. Upatikanaji wa intaneti ya kasi ya juu pia husababisha hitaji la kuhakikisha kwamba mfumo wa kawaida wa nafasi za kidijitali unadumishwa kwa uthabiti sio tu kwa mashirika bali kwa raia pia. Kwa hakika ni muhimu kwa Mataifa ya Afrika kuimarisha usimamizi na udhibiti wa uhuru wa kujieleza. Hili pia linaonekana kupitia kupitishwa kwa taratibu kwa mifumo ya kisheria ya kitaifa na kimataifa, hasa Azimio la Kanuni za Uhuru wa Kujieleza Barani Afrika.

87 Yohou Djedje Hermann and Picarelli Nathalie, The Digital Sector, Vector of an Emerging Economy (French). Washington, DC: World Bank Group, June 13, 2022, Report available online at http://documents.worldbank.org/curated/en/099355005302211871/P177422081a7ac0b408ec30f8b1dd88ba40

Utangulizi

Katika sura ya tatu ya ripoti hii, aya ya 80, inaangazia kwamba: "hakuna mtu atakayeingiliwa kiholela uhuru wake wa kujieleza. Vizuizi vyovyote vya uhuru wa kujieleza lazima viwekwe na sheria, vitekeleze madhumuni halali na viwe muhimu kwa jamii ya kidemokrasia."[88] Hata hivyo, ni wazi kwamba kumekuwa na utamaduni wa ukandamizaji unaoongezeka katika miaka ya hivi karibuni. Mwenendo mkali wa mashambulizi ya kimwili, kukamatwa kiholela na udhibiti pia umeonekana.

Kutokana na maendeleo ya kasi ya teknolojia ya kidijitali, kupenya kwa mtandao na matumizi makubwa ya mitandao ya kijamii, serikali nyingi zimeanzisha marekebisho mbalimbali ya sheria zilizopo au kupitisha sheria mpya za kufuatilia usalama wa mtandao, upatikanaji wa taarifa au uhalifu mtandao. Kwa bahati mbaya, wakati wa kutekeleza sheria hizi, zinaweza pia kutumika kuminya uhuru wa kujieleza au kuzuia vitendo vya wananchi katika kuiwajibisha serikali. Ripoti hii itaainisha masuala kadhaa yanayohusiana na uhuru wa kujieleza nchini Ivory Coast na kupendekeza mapendekezo yanayofaa kwa lengo la kuchangia katika kuundwa kwa mfumo wa kisheria unaoweza kutumika kwa ajili ya matumizi ya intaneti na mitandao ya kijamii, kuhakikisha uhuru kwa watu binafsi na vyombo vya habari. Masuala ya kushughulikiwa katika ripoti hii ni kama ifuatavyo: upatikanaji wa mtandao, mitandao ya kijamii na usumbufu wa kimtandao, uhuru wa kujieleza na uhuru wa vyombo vya habari, mfumo wa kisheria wa Ivory Coast juu ya uhuru wa kujieleza na faragha.

88 African Commission on Human and Peoples' Rights (ACHPR), "Declaration of Principles on Freedom of Expression in Africa", April 30, 2019, in http://www.caidp.ci/uploads/cde12820535ee68056105ea12cf22c93.pdf (accessed December 18, 2022).

Uchambuzi wa Nchi

UFIKIAJI WA MTANDAO, MITANDAO YA

KIJAMII NA KUKATIZWA

Ivory Coast ina Watoa Huduma kadhaa za Mtandao (ISPs). Kulingana na Go Africa Online, kufikia 2022, kuna Watoa Huduma za Mtandao kumi na watano (15)[89], ambapo watoa huduma za simu za mkononi, Orange, MTN na Moov wanasalia kuchukua nafasi ya juu. Idadi ya waliojisajili kwenye intaneti ni 9 981 052 kwa Orange (42%), 8 912 884 kwa MTN (37%), na 5 051 266 kwa Moov (21%)[90] . Nchi ya Ivory Coast ilirekodi kiwango cha kupenya kwa mtandao wa intaneti cha 80.31% mwezi Juni 2022. Mtandao wa kudumu wa intaneti ulipanda kutoka 1.2% mwaka 2021 hadi 1.25% mwaka 2022[91]. Kiwango cha upatikanaji wa Intaneti unakokotolewa kulingana na idadi ya waliojisajili kutoka kwenye jumla ya watu. Kwa hivyo, inaweza isilingane na kiwango halisi cha ufikiaji wa mtandao nchini. Hata hivyo, baadhi ya watu katika maeneo ya mijini wana SIM kadi ambazo hazitumiki mara kwa mara, hivyo basi kuongeza idadi ya usajili bila matumizi. Kulingana na Ripoti ya Dijitali ya 2022, "We are social" na "Hootsuite", kiwango cha upatikanaji wa Mtandao nchini Ivory Coast unakadiriwa kuwa 36.3%. Mnamo Januari 2022, watumiaji wa Intaneti milioni 9.94 walitambuliwa, ambapo milioni 6.40 walitumia mitandao ya kijamii[92]. Idadi ya watumiaji wa mitandao ya kijamii mwanzoni mwa 2022 ilikuwa sawa na 23.4% ya watu wote ongezeko kidogo kutoka 22.1% kutoka mwaka 2021. Ivory Coast inashika nafasi ya 9 katika TEHAMA katika nchi za Afrika Magharibi[93].

Kutokana na Ookla, kasi ya mtandao inaonyesha kuwa kasi ya wastani ya muunganisho wa intaneti kupitia mitandao ya simu ni 9.37 Mbps huku ile ya muunganisho usiobadilika wa intaneti ni 32.39 Mbps. MTN Ivory Coast ilikuwa kampuni ya simu ya mkononi yenye kasi zaidi na wastani wa kasi ya upakuaji wa 16.73 Mbps[94]. Data kutoka kwa GSMA Intelligence pia inaonyesha kuwa kulikuwa na miunganisho ya simu za mkononi milioni 37.75 mwanzoni mwa 2022.

Facebook inabakia kuwa mtandao wa kijamii uliotumika zaidi mwaka 2022 ukiwa na watumiaji

89 In https://www.goafricaonline.com/ci/annonce/fournisseurs-acces-internet (consulted on December 12, 2022)
90 In https://www.artci.ci/index.php/marches-regules/11-observatoire-du-secteurs-des-telecoms/service-internet/75-abonnes-service-internet.html (consulted on December 11, 2022)
91 In https://www.artci.ci/index.php/marches-regules/11-observatoire-du-secteurs-des-telecoms/service-internet/75-abonnes-service-internet.html?tmpl=component&print=1&layout =default (accessed January 12, 2021)
92 We Are Social and Hootsuite, Digital Report 2022, in https://datareportal.com/reports/digital-2022-cote-divoire (accessed December 11, 2022)
93 Mamadou SANOGO, "ICT sector, Ivory Coast 3rd in West Africa" in https://www.7info.ci/secteur-tic-la-cote-divoire-3e-en-afrique-de-louest/ (accessed January 10, 2021)
94 n https://www.ookla.com/articles/global-index-cities-announcement (accessed December 12, 2022)

milioni 5.65[95]. Ufikiaji na matumizi ya mtandao ni bure nchini, hata hivyo, gharama inachukuliwa kuwa haiwezi kumudu kwa tabaka zote za kijamii, haswa walio hatarini. Kulingana na Ange Ponou, *"Ivory Coast ni mojawapo ya nchi zenye mtandao wa bei nafuu katika eneo hili ($2.58 kwa GB 1), hata hivyo, bado ni ghali kidogo ikilinganishwa na Senegal ambapo bei ya GB inagharimu wastani wa dola 0.94."*[96]. Masuala mengi ya mtandao yanayowakabili watoa huduma kwa kawaida huwa ya kiufundi au ya asili[97]. Usambazaji unaotarajiwa wa Kizazi cha 5 (5G) kwenye mitandao ya simu umepangwa kwa mwaka wa 2023. Kwa mpango huu, serikali ya Ivory Coast inatumai kupata mawasiliano bora, kuwezesha maendeleo makubwa katika nyanja za Akili bandia (AI), nishati, media, sekta ya viwanda na afya[98]. Mikakati ya kuboresha ushindani wa uchumi wa Ivory Coast, kuimarisha uvumbuzi wa kiteknolojia na kuwezesha mabadiliko ya huduma yaliyowekwa.

UHURU WA KUJIELEZA NCHINI IVORY COAST

Haki ya kupata habari na uhuru wa kujieleza nje ya mtandao na mtandaoni imetajwa nchini Ivory Coast na vifungu vya 18 na 19 vya sheria ya msingi ya Ivory Coast ya tarehe 08 Novemba 2016. Kifungu cha 18 kinasema kwamba *"raia wana haki ya kupata habari na kupata habari kutoka nyaraka za umma, chini ya masharti yaliyowekwa na sheria."* Tunaweza pia kusoma katika kifungu cha 19 kwamba *"kila mtu ana haki ya kutoa na kusambaza mawazo yake kwa uhuru"*[99]. Kwa msingi huu, nyanja ya kisheria ya vyombo vya uandishi wa habari na uhuru wa kujieleza kunaweza kuchukuliwa kuwa huru.

Ili kulinda vizuri na kuimarisha haki hii, mnamo tarehe 23 Desemba 2013, nchi ya Ivory Coast ilipitisha Sheria Na. 2013-867 juu ya haki ya upatikanaji wa habari zenye masilahi ya umma[100]. Sheria hii inaweka mifumo ambayo raia au chombo kingine chochote kinaweza kupata habari na kuweka wazi habari ambayo haiwezi kusambazwa chini ya sheria iliyotolewa kwa sababu hii. Pia inabainisha namna ya kuenenda iwapo itatokea mamlaka ya umma itashindwa kutoa habari. Mkutano wa kiushauri uliofanyika mtandaoni ulifanywa na Working Group for the Fight against Disinformation in Ivory Coast (WGFD-CI)[101] Kulingana na matokeo yaliyo patikana, asilimia 56.4 ya washiriki kutoka kwa mkutano wa ushauri wanaamini kuwa wana uhuru wa kujielezea katika njia zote za habari (magazeti, runinga, redio, wavuti na mitandao ya kijamii) ikilinganishwa na asilimia 43.6. Walipoulizwa ikiwa Katiba ya Ivory Coast inahakikisha uhuru wa kujieleza, 74.1% walijibu kwa uhakika wakati 25.9% hawakuamini[102]. Kwa kuzingatia maoni yaliyoonyeshwa, mfumo wa sheria unaohusiana na intaneti na uhuru wa kujieleza mtandaoni Ivory Coast unaweza kuangaziwa kuwa wa maendeleo. Kwa kuongezea, serikali imeonyesha kuridhishwa katika upatikanaji wa huduma, kuhakikisha msaada mzuri kwa raia na

95 We Are Social and Hootsuite, Digital Report 2022, in https://datareportal.com/reports/digital-2022-cote-divoire (accessed December 11, 2022)

96 Ange PONOU, "ECOWAS: The cost of internet more affordable in Ghana, Nigeria and Senegal" in https://www.sikafinance.com/marches/cedeao-le-cout-dinternet-plus-affordable-au-ghana -au-nigeria-et-au-senegal_32828#:~:text=La%20C%C3%B4te%20d'Ivoire%20made,in%20average%200%2C94%20dollar (accessed December 14, 2022)

97 Alex K. PAYNE, "Disturbance on the telephone network: Orange Côte d'Ivoire explains and reassures", in https://www.linfodrome.com/economie/77094-pertubation-sur-le-reseau-telephonique-orange -cote-d-ivoire-explains-and-reassures (consulted on December 10, 2022)

98

99 Law No. 2016-886 of November 08, 2016 on the Constitution of the Republic of Côte d'Ivoire, in https://senat.ci/recueildocs/Constitution%20de%20Co%CC%82te%20d'Ivoire_Recueil%20des%20textes% 20du%20Se%CC%81nat_24%20mars%202022.pdf (accessed December 18, 2022)

100 In http://www.caidp.ci/uploads/1039c02cbb4760940c49ff8a1656fb8e.pdf (accessed December 18, 2022)

101 The Working Group for the Fight against Disinformation (WGFD-CI) is an advocacy project for the improvement of the legal framework for the fight against disinformation in Côte d'Ivoire created with the support of NDI Côte d'Ivoire within the framework of the NED-funded program to fight disinformation in political processes in Côte d'Ivoire. We contributed as a consultant to the implementation of this project. More info at https://gtldci.org/

102 In https://gtldci.org/consultation-publique/ (accessed December 19, 2022)

jamii kwa ujumla.

Mbali na upatikanaji wa bure wa intaneti, mitandao ya kijamii pia haikumbani na aina yoyote ya vizuizi. Walakini, kama katika nchi zingine, uchapishaji wa habari potofu na athari zake mbaya huwa zinatoa changamoto kwenye uhuru wa kujieleza na ukweli wa habari iliyochapishwa na chombo kipya cha habari. Kwa hali yeyote, ni ngumu kwa vyombo vya habari vya asilia kudai kuwa vyombo vyao ni vyanzo vya habari za kuaminika na kuwa njia sahihi ya upatikanaji wa kitaalam wa habari za umma. Changamoto zinazoletwa na vyombo vya uandishi wa habari mtandaoni zinatishia sana vyombo vya habari vya kizamani, kwani Diomandé Karamoko na Jeremy Junior wanabainisha: *"Takwimu zinaonesha mdororo na kuanguka kwa magazeti ya Ivory Coast. Katika miaka 10 iliyopita, kutoka 2011 hadi 2021, mauzo ya kampuni za uandishi habari yamepungua kutoka faranga bilioni 6 za CFA hadi chini* ya faranga bilioni 2 CFA […].

Kwa kuangazia sababu za nje, Bamba Franck[103] anabainisha kuwa kuna maendeleo ya haraka ya mtandao na kupenya kwake polepole katika nyanja mbali mbali za jamii ya Ivory Coast. Ukweli ambao umeambatana na ujio wa mitandao ya kijamii, ambayo kila mtu anaipenda hadi leo. Anasema aina hii mpya ya uandishi wa habari ambao umeibuka kwa sababu ya mtandao.[104] " Sekta ya uandishi wa habari imepata mabadiliko makubwa kutokana na maendeleo ya haraka ya intaneti na mitandao ya kijamii. Haja ya vyombo vya habari vya kiasilia kujiboresha inakuwa haiepukiki kwa sababu ya mabadiliko ya haraka. Swali la ukomavu wa dijitali nchini bado ni changamoto kwa serikali ya Ivory Coast.

Kisiasa, upatikanaji wa mtandao wa intaneti haukukatwa wakati wa uchaguzi uliopita huko Ivory Coast, kitu ambacho hakijazingatiwa katika nchi zingine. Raia katika nchi zingine wanapata usumbufu wa muda mrefu wa mtandao na kuzimwa. Kwa mfano, raia walipata mtandao wakati wa mizunguko ya uchaguzi ya 2020 na 2021[105]. Lugha za chuki na kesi za habari potofu zilizopelekea vurugu hakika iliongezeka wakati huu wa mvutano, lakini unganisho la mtandao lilibaki kupatikana na usumbufu mdogo[106]. Matukio ya ukiukaji wa uhuru wa kujieleza mtandaoni, yalipungua sana katika mwaka wa 2022, ambayo haikuwa kipindi cha uchaguzi.

UHURU WA VYOMBO VYA HABARI NCHINI IVORY COAST

Ivory Coast ilipanda daraja la nafasi katika maeneo 29 katika orodha ya Waandishi Wasio na Mipaka

(RSF) mwaka wa 2022. Nchi hiyo ilipanda kutoka nafasi ya 66 mwaka wa 2021 hadi ya 37 kati ya nchi 180 mwaka wa 2022[107]. Kiwango hiki kina onyesha wazi juu ya maendeleo ya usalama na uhuru wa vyombo vya habari nchini Ivory Coast. Kwa utofauti, kuanzishwa kwa chaneli za televisheni za kibinafsi na maendeleo ya haraka ya vyombo vya habari vya mtandaoni, mandhari ya vyombo vya habari vya

103 Bamba Franck MAMADOU, Director of publication of the daily "Notre Voie", in https://www.connectionivoirienne.net/2022/01/27/la-presse-ecrite-dans-la-galere-en-cote-divoire/ (accessed 17 December 2022)
104 Diomandé Karamoko and Jeremy Junior, "The written press in the galley in Ivory Coast" https://www.connectionivoirienne.net/2022/01/27/la-presse-ecrite-dans-la-galere-en- cote-divoire/ (consulted on December 17, 2022)
105 AEDH et Al., Digital Security in Côte d'Ivoire, December 15, 2021, in https://www.ritimo.org/Fiche-pays-securite-numerique-Cote-d-Ivoire (accessed December 19, 2022)
106 Constant KONAN, "Report on digital rights and inclusion in Côte d'Ivoire", in https://paradigmhq.org/report/londa-report-2021/ (accessed December 13, 2022)
107 In https://rsf.org/fr/pays/c%C3%B4te-divoire (consulted on December 22, 2022)

Ivory Coast inasalia kuwa ya kisiasa na kuwekwa rehani.

Mgawanyiko huu wa vyombo vya habari na vyombo vya habari vya uandishi unahusishwa kwa karibu na mazingira nyeti ya kisiasa ya nchi kutokana na mgogoro wa uchaguzi wa 2020 na 2021[108]. Kwa mujibu wa Waandishi Wasio na Mipaka, kulikuwa na ushawishi mkubwa wa vyombo vya habari kutokana na baadhi ya vyama vya siasa na viongozi. RTI[109] inasalia kuwa jukwaa la vyombo vya habari vya serikali linalobeba taswira ya serikali na Rais wa Jamhuri[110]. Vyombo vya habari vya uandishi na vya dijitali vinadhibitiwa na Mamlaka ya Kitaifa ya Vyombo vya Habari (ANP)[111], na redio na televisheni zinadhibitiwa na Mamlaka ya Juu ya Mawasiliano ya Sauti na picha (HACA)[112].

MFUMO WA KISHERIA UNAOONEKANA KUWA WA SHIDA

Ingawa haina amri wa utekelezaji, Sheria Na. 2017-867 inayohusu utaratibu wa kisheria wa vyombo vya habari inasimamia vyombo vya uandishi wa habari pamoja na uzalishaji wa taarifa za kidijitali. Sheria hii ambayo inahalalisha makosa yanayotendwa kupitia vyombo vya habari pia ina vifungu vinavyozuia uhuru wa kujieleza. Kwa mfano, kifungu cha 92 kinatamka kuwa: *"Kashfa inayofanywa kwa njia ya vyombo vya habari au kwa njia nyingine yoyote ya mawasiliano kwa umma kwa Mahakama au Mahakama, Jeshi la Wananchi, Vyombo vilivyoundwa na Uongozi wa Umma itaadhibiwa kwa faini ya faranga 1,000,000 hadi 5,000,000 "*[113]. Kifungu hiki kina zuia uhuru wa kujieleza kwa sababu kinapunguza uwezekano wa kuchapisha habari kuhusu "Mahakama, vikosi vya jeshi, vyombo vilivyoundwa na tawala za umma." Hii inazuia waandishi wa habari kukemea dhuluma zinazofanywa hata kama wangeheshimu kazi yao kwa kuheshimu taratibu. Neno "kukashifu" lililotumika katika kifungu halifafanuliwa wazi. Kwa mujibu wa ibara ya 93, *"ataadhibiwa kwa adhabu iliyotolewa katika kifungu kilichotangulia cha sheria hii, kashfa iliyofanywa kupitia vyombo vya habari au kwa njia nyingine yoyote." mawasiliano kwa umma, dhidi ya mjumbe mmoja au zaidi wa Serikali, mjumbe mmoja au kadhaa wa Bunge, raia anayehusika katika utumishi wa umma au mamlaka, hakimu kwa sababu ya kazi zao au ubora wao, au shahidi kwa sababu ya uwasilishaji wake".*

Kifungu hiki kina matatizo, kwani kinafanya aina zilizotajwa hapo juu za watu kutoguswa mbele ya sheria. Makosa dhidi ya Rais wa Jamhuri pia yanaadhibiwa kwa faini ya faranga 3,000,000 hadi 5,000,000.

Kulingana na Waandishi Wasio na Mipaka, tangu tarehe 1 Januari 2022, hakuna mwandishi wa habari au mwanahabari aliyeuawa au kufungwa. Mwaka wa 2022 ulikuwa na maendeleo makubwa kwa wanahabari kwani hakukuwa na hukumu za jela zilizotolewa na mahakama. Hata hivyo, wakati wa kazi zao, wanakabiliwa na matatizo ya usalama, vitisho na pia wanakabiliwa na changamoto za kushirikishwa katika rushwa. Mwandishi wa habari Noel Kouadio Konan ni mfano kamili wa mwandishi wa habari ambaye alipatikana na hatia ya kukashifu mahakama ya Abidjan, mji mkuu wa Ivory Coast, chini ya kifungu cha 89 cha sheria kwenye vyombo vya habari na alipigwa faini ya faranga za CFA milioni tatu ($4,600) " kwa tweet ya Juni 29, 2022"[114 115].

Kesi inayohusiana na kashfa kubwa ya kifedha

108 According to the RSF report, the three private television channels are all owned by people close to the political power in place. In https://rsf.org/fr/pays/c%C3%B4te-divoire
109 Ivorian Television Broadcasting
110 In https://rsf.org/fr/pays/c%C3%B4te-divoire (consulted on December 22, 2022).
111 https://anp.ci/
112 https://www.haca.ci/
113 In http://www.caidp.ci/uploads/01981c9a7d883c4321811e8725ca4c2c.pdf (accessed December 21, 2022)
114 In https://twitter.com/malmos2006/status/1542070311331532801 consulted on December 22, 2022 at 03:21 min
115 Committee to Protect Journalists (CPJ), "Ivorian journalist Noël Konan imprisoned overnight, fined for a tweet" in https://cpj.org/fr/2022/08/le-journalist-ivoirien-noel -konan-imprisons-from-day-to-the-day-after-sentenced-to-a-fine-for-a-tweet/ (accessed December 22, 2022)

ilihusisha aliyekuwa Rais wa Jamhuri Henri Konan Bédié pamoja na benki ya NSIA. Mwandishi huyo wa habari alidaiwa kuitwa na polisi wa Ivory Coast, huku uhalifu wake ukitajwa chini ya Jukwaa la Mapambano dhidi ya Uhalifu wa Mtandao "kuchafua jina kwenye mitandao ya kijamii". Aliamriwa kufichua vyanzo vyake vya habari, jambo ambalo alikataa kufanya hivyo. "*Kamishna wa polisi wa Daoukro na mkuu wa taasisi waliniomba niwaeleze vyanzo vyangu vya habari na nia yao, jambo ambalo nililikataa, walikaa kwa saa mbili wakisisitiza niwaeleze vyanzo vyangu na baadaye walilazimisha niende nao kituo cha polisi ili nikahojiwe huko bila msaada wowote wa kisheria", alisema*[33]. Waandishi wa habari wasio na mipaka walilaani mbinu hizo kwani ulinzi wa vyanzo vya habari ni nguzo muhimu ya uhuru wa vyombo vya habari.

Ingawa mswada mpya ulikuwa umepitishwa ili kudhibiti vyema zaidi utendaji wa vyombo vya habari vya mtandaoni, robo ya mwisho ya 2022 iliweka alama ya habari ambazo hazijawahi kushuhudiwa kuhusiana na vyombo vya habari vya mtandaoni.[116]

Kulingana na kifungu cha 26 cha mswada huu, mkurugenzi wa uchapishaji "atawajibika kwa raia" kwa maoni haya. Ukiukaji wowote utatozwa faini ya hadi faranga milioni 40 za CFA[117]. Mswada huu, ambao kwa ujumla unahusu wanablogu, washawishi, wanaharakati wa mtandao na wacheshi wa mtandaoni, umeibua ukosoaji mkubwa kuhusiana na uhuru wa kujieleza, hasa kutoka kwa wanablogu na washawishi. Kwa kweli, hili jambo linawachosha watu wengi kwenye majukwaa yao mbalimbali ikiwa bado halijawekewa na mfumo rasmi kuhusu taaluma yao.

Kwa mujibu wa Waziri, kwa vyovyote vile si suala la kunyimwa uhuru kwa sababu " *andiko hili linakaribisha kufuatwa kwa kanuni za maadili na maadili ya kitaaluma na kanuni kuu ya mawasiliano ya sauti - picha ambayo ni kanuni na sheria zilizokuwepo"*[118]. Licha ya ukosoaji mwingi, muswada huo uliidhinishwa na manaibu wengi. Usomaji wa mara ya pili utafanyika katika Seneti, na baada ya hapo sheria hiyo itatangazwa na Rais wa Jamhuri ndani ya siku 30.

ULINZI WA DATA BINAFSI NCHINI IVORY COAST

Kwa ujumla wa Mtandao, matumizi ya kila siku ya simu janja na teknolojia zingine za Mawasiliano ya Habari (TEHAMA), mamlaka ya Ivory Coast imechukua maamuzi muhimu katika ngazi za kisheria na miundombinu. Katika ngazi ya mfumo wa kisheria, sheria kuu tatu zimetolewa. Hizi ni Sheria Na. 2013-546 ya Julai 30, 2013, inayohusiana na miamala ya kielektroniki,sheria Na.2013-451 ya juni 2013 inayohusiana na ulinzi dhidi ya uhalifu wa kimtandao[119]", Sheria Na.2013-450 ya juni 19 2013 inayohusiana na ulinzi wa taarifa binafsi[120]. Takriban amri thelathini zina ambatana na sheria hizi katika matumizi yake. Katika nafasi ya miundombinu, Mamlaka ya Udhibiti wa Mawasiliano/TEHAMA ya Ivory Coast (ARTCI) imeanzishwa na yenyewe imegawanywa katika taasisi kadhaa za ufuatiliaji na udhibiti. Miongoni ni Timu ya Kukabiliana na Dharura ya Kompyuta ya Ivory Coast (CI-CERT).

CI-CERT ni kitovu cha kitaifa cha usalama wa mtandao na hufanya kazi kama kituo cha msingi cha uratibu wa matukio ya usalama na ulinzi

116 In https://rsf.org/fr/c%C3%B4te-d-ivoire-rsf-d%C3%A9nonce-la-pression-sur-un-journalist-d-investigation-pour-r%C3%A9v %C3%A9ler-ses-sources (consulted on December 16, 2022)

117 RFI, "Ivory Coast: MPs adopt a bill to better regulate online comments" in https://www.rfi.fr/fr/afrique/20221124-c%C3%B4te-d-ivoire- the-d%C3%A9put%C3%A9s-adopt-a-bill-to-better-regulate-online-comments (consulted on December 13, 2022)

118 "The new press law imposes ethics and professional conduct on all news broadcasters (Minister)", in https://news.abidjan.net/articles/715805/la-nouvelle-loi-sur-la-presse-imposes-ethics-and-deontology-on-all-information-disseminators-minister (consulted on December 18, 2022)

119 In https://www.artci.ci/images/stories/pdf/lois/loi_2013_451.pdf (accessed December 20, 2022)

120 In https://www.artci.ci/images/stories/pdf/lois/loi_2013_450.pdf (accessed December 15, 2022)

muhimu wa miundombinu ya kitaifa. Katika nafasi ya Kimataifa, inashirikiana na wadau wote wa mfumo wa CERT[121]. Mamlaka ya kusimamia na kufuatilia data binafsi ni Mamlaka ya Ulinzi[122]. Imeanzishwa na sheria iliyopitishwa mwaka 2013, ambayo inakataza uhamishaji wa data binafsi kwa Mataifa ya nje, Mamlaka ya Ulinzi ina jukumu la kuidhinisha au kutoidhinisha kampuni yoyote mpya, ukusanyaji, uhifadhi na unyonyaji wa data binafsi za watumiaji ndani ya eneo la Ivory Coast[123]. Vyombo hivi, zaidi ya misheni yao ya awali, hutekeleza hatua za kutangaza taasisi zao na kuongeza ufahamu kwa umma[124]. Ingawa nchi ina vyombo kadhaa vya kisheria, Mkataba wa Umoja wa Afrika wa Juni 27, 2014, unaojulikana pia kama Mkataba wa Malabo wa Usalama wa Mtandao na Ulinzi wa Data binafsi, bado haujaidhinishwa na serikali ya Ivory Coast.

Ivory Coast sasa imewekwa kama kitovu kikuu cha kimkakati katika eneo la Afrika Magharibi katika suala la usalama wa mtandao. Maslahi ya wazi katika teknolojia ya kidijitali na uwanja mpana wa mada ya TEHAMA ni matokeo ya maendeleo makubwa ya hali ya uhalifu mtandao ambayo, katika miaka ya 2000, ilichafua sana taswira ya nchi nje ya mipaka yake[125]. Kutokana na kuongezeka kwa walaghai mtandaoni, nchi imejipanga kujenga mfumo ikolojia wenye mafanikio wa usalama mtandaoni ili kukabiliana na ongezeko la aina hii mpya ya tishio la hali ya juu. Kwa lengo likiwa ni kupata usalama wa mtandao, serikali ya Ivory Coast ilianzisha Jukwaa la Mapambano dhidi ya Uhalifu wa Mtandaoni [126] (PLCC) mwaka 2011 ili kupambana vilivyo dhidi ya mashambulizi ya mtandaoni.

Kwa mujibu wa serikali, karibu kesi 5,000 zilitatuliwa mwaka 2021, ikilinganishwa na malalamiko 2,408 mwaka 2017 na 150 mwaka 2011. Kiwango cha utatuzi wa uhalifu wa kimtandao ni 50%[127]. Kuhusiana na usalama wa mtandao, ivory Coast imekuwa, "nchi iliyo mstari wa mbele, katika bara ambapo hasara kutokana na uhalifu wa kimtandao inakadiriwa kuwa dola bilioni 4.2 mwaka wa 2021, kutokana na taarifa zilizotolewa na kampuni ya ushauri ya Kenya Serianu"[128]. Juhudi kubwa bado zinahitajika kufanywa, Serikali, pamoja na kuwa mipango ya jumla ambayo ni inatoa muelekeo mzuri, itaongeza hatua chanya katika sekta ya dijitali ya Ivory Coast.

121 In https://www.cicert.ci/index.php/a-propos/missions (accessed December 21, 2022)
122 In https://www.autoritedeprotection.ci/mission/ (accessed December 21, 2022)
123 Quentin VELLUET, "Cybersecurity: how Côte d'Ivoire has become a regional hub", in https://www.jeuneafrique.com/1347215/economie/cybersecurite-comment-la-cote-divoire-est-devenue-un-hub-regional/ (accessed December 21, 2022)
124 In https://www.artci.ci/index.php/secteurs-regules/protection-des-donnees.html (consulted on December 21, 2022)
125 Constant KONAN, Cybercrime in Côte d'Ivoire: Between social crises and technological drifts, 2020, European University Editions
126 Available online via: https://www.unodc.org/documents/organized-crime/cybercrime/Cybercrime-March-2019/Comments/Cote_DIvoire.pdf (accessed December 20, 2022)
127 GOUV-CI, "Fight Against Cybercrime In Ivory Coast: Convincing Results" in https://www.gouv.ci/_actualite-article.php?recordID=13088 (consulted on December 21, 2022)
128 Quentin VELLUET, "Cybersecurity: how Côte d'Ivoire has become a regional hub", in https://www.jeuneafrique.com/1347215/economie/cybersecurite-comment-la-cote-divoire-est-devenue-un- hub-regional/ (accessed December 21, 2022)

Hitimisho na Mapendekezo

Utafiti huu umeonyesha kuwa uhuru wa kujieleza unabakia kuwa kanuni ya msingi inayoendesha mienendo ya kisiasa, kiuchumi na kijamii ya nchi. Kwa hiyo wananchi lazima waweze kujieleza kwa uhuru kwa njia yoyote ile. Uhuru wa kujieleza na uhuru wa vyombo vya uandishi wa habari mtandaoni na nje ya mtandao ni mafanikio dhabiti nchini Ivory Coast. Mfumo wa kisheria, kama ulivyoanzishwa, unahakikisha uhuru wa kujieleza kwenye Mtandao na mitandao ya kijamii, ulinzi wa watu binafsi na taasisi dhidi ya mashambulizi ya mtandaoni, na ulinzi wa data binafsi.

Waandishi wa habari na sauti zingine za ukosoaji wanashtakiwa kwa kuchapisha habari zinazochukuliwa kuwa za kukashifu au za uwongo na kwa hivyo hutozwa faini kubwa. Hali hii inawakilisha jaribio la kudhibiti na kutisha sauti ambayo inaweza kuwa muhimu na ya msingi kwa maisha ya umma na ya kidemokrasia. Serikali zingine lazima ziongeze hatua zao na kuzingatia mabadiliko makubwa yaliyoletwa na harakati zisizoweza kutenguliwa za uwekaji digitali na watu wa Ivory Coast.

Mapendekezo yafuatayo yametolewa ili kuboresha ufikiaji na matumizi ya Mtandao, uhuru wa vyombo vya habari, uhuru wa kujieleza mtandaoni na nje ya mtandao:

SERIKALI	**VYOMBO VYA HABARI NA WAANDISHI WA HABARI**	**MAWASILIANO YA SIMU**
Kwa Serikali: - Kuweka sera ya umma kwa ajili ya udhibiti wa mifumo ya kidijitali ambayo inahakikisha uhuru wa mtu binafsi, uhuru wa vyombo vya habari na uhuru wa kujieleza kwenye mtandao; - itoe ufahamu mkubwa (elimu) kwa wananchi ili kuwatahadharisha kuhusu haki za kidijitali, ulinzi wa data na masuala mengine yanayohusiana na teknolojia ya kidijitali; - Kutoa usaidizi wa kifedha na kitaasisi kwa vyuo vikuu ili kutekeleza miradi mbalimbali ya utafiti katika nyanja mbalimbali za kidijitali (akili bandia, roboti, n.k.); - Kuridhia Mkataba wa Malabo; - Kupitisha sheria mahususi inayohusiana na habari potofu nchini Ivory Coast;	Vyombo vya habari na waandishi wa habari: - Wasimamizi wa majukwaa ya mtandaoni lazima waheshimu uhuru wa kujieleza na wafuate kanuni ya kutoegemea upande wowote kila wakati ili kuwapa watumiaji hali bora zaidi za usiri, ufikiaji wa mtandao bila malipo na kwa uwazi; - Kuhakikisha kwa uaminifu udhibiti mkali wa maudhui yanayochapishwa kwenye mabaraza ya majadiliano ili kutambua na kuhakiki machapisho yanayoleta chuki, chuki dhidi ya wageni au uwezekano wa kuvuruga utulivu wa umma; - Vihakikishe uzingatiaji wa maadili na wajibu kwa kujenga uwezo wa wanahabari na kuunda vyombo vya ufuatiliaji na udhibiti wa shughuli	Telecommunications companies and other Internet service providers: - - Waimarishe juhudi za kuboresha matoleo ya huduma ya ufikiaji wa mtandao na kufanya gharama ya ufikiaji wa mtandao wa masafa marefu kuwa nafuu kulingana na Kipimo cha Mtandao cha Kimataifa.

GOVERNMENT	VYOMBO VYA HABARI NA WAANDISHI WA HABARI	ASASI ZA KIRAIA
- ihukue hatua ili kupambana na matamshi ya chuki mtandaoni, uvamizi wa faragha na uadilifu wa kimaadili wa raia kabla, wakati na baada ya uchaguzi.	za uandishi wa habari mtandaoni (uangalizi wa vyombo vya habari vya dijitali, jukwaa la ufuatiliaji, n.k.)	Asasi za kiraia: - Kuendelea kuwa na jukumu muhimu katika kuheshimu na kulinda haki za kimsingi na uhuru kwa kuwalinda watu dhidi ya unyanyasaji wa walio madarakani. (hatua za ufuatiliaji, uchambuzi, tahadhari, uhamasishaji wa kiakili na kisiasa ili kutoa majibu ambayo yanawezesha kudumisha au kuboresha haki na uhuru); - Kuelimisha washiriki wa vikundi au mabaraza pepe kuhusu vifungu vya kisheria vinavyokandamiza uenezaji wa habari za uwongo na matamshi ya chuki; - Ziunde mabaraza ya kuelimisha watu kwenye mitandao ya kijamii ili kuwafahamisha watumiaji kuhusu utamaduni wa kidemokrasia.

WATUMIAJI WA MTANDAO
Watumiaji wa mtandao: - Tumia Intaneti na mitandao ya kijamii kwa kuwajibika na kuepuka kuchapisha taarifa za uwongo au taarifa ambazo historia yake haiwezi kufuatiliwa.

PARADIGM INITIATIVE

@ParadigmHQ

www.paradigmhqhq.org

Hakimiliki © 2023